

RECENZJA

w przewodzie doktorskim Pana **mgra Grzegorza Pańtaka**
w dziedzinie sztuki muzyczne w dyscyplinie – rytmika i taniec

Podstawowe dane o kandydacie

Grzegorz Pańtak urodził się [REDAKTOWANE]. W latach 1994 – 1998 odbył studia magisterskie na kierunku wychowanie fizyczne Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach. W roku 1999 ukończył Instruktorski Kurs Kwalifikacyjny z dziedziny tańca otrzymując zaświadczenie o uzyskaniu wykształcenia równorzędnego ze średnim specjalistycznym wydane przez Ministerstwo Kultury i Sztuki Centrum Animacji Kultury. Następnie jako ekstern uzyskał dyplom ukończenia Państwowej Szkoły Baletowej w Bytomiu w roku 2000.

Działalność zawodową pedagoga tańca i choreografa rozpoczął w 1998 roku. Początkowo zatrudniony był w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach. Od 1998 roku pracował jako tancerz w Stowarzyszeniu Kielecki Teatr Tańca, a od 2004 roku zatrudniony jest na stanowisku zastępcy dyrektora i pedagoga tańca jazzowego oraz klasycznego w Kieleckim Teatrze Tańca.

Jego umiejętności zawodowe związane są także z uzyskaniem jako instruktor sportu specjalizacji akrobatyki sportowej w roku 1998. W latach 1993 – 1998 uczestniczył w zajęciach Szkoły Tańca i Gimnastyki Impuls. Ponadto od 1994 roku systematycznie pobierał lekcje u pedagogów paryskich szkół tańca: CENTRE INTERNATIONAL DE DANSE JAZZ oraz STUDIO HARMONIC.

Pan mgr Grzegorz Pańtak zdobył szereg nagród i wyróżnień, między innymi: nagrodę Miasta Kielce za działalność kulturalną w 2002 roku i trzecią nagrodę na

Konkursie Choreograficznym w Duncan Centre w Pradze (Czechy) w 2005 roku. Był półfinalistą prestiżowego Międzynarodowego Konkursu Tańca i Baletu Współczesnego w Nagoi (Japonia) w 2005 roku. Zdobył także Nagrodę Marszałka Województwa Świętokrzyskiego "W Labiryntach Sztuki" w kategorii Świętokrzyska Instytucja Kultury 2006 dla Kieleckiego Teatru Tańca, również Nagrodę Miasta Kielce dla tego teatru w roku 2010.

Doktorant posiada znaczący dorobek w zakresie tańca, zarówno jako solista, jak i tancerz zespołowy. Kandydat wymienił w swojej dokumentacji 35 spektakli, w których występował jako tancerz w realizacjach Kieleckiego Teatru Tańca. Do najważniejszych należy zaliczyć: *Quo Vadis* – choreografia Elżbieta Szlufik – Pańtak (1997 r.), *Po stronie słów* – choreografia Piotr Galiński (1997 r.), *Błękitna rapsodia* - choreografia Elżbieta Szlufik – Pańtak (1999r.), *Opiekunki* – choreografia Katarzyna Skawińska (2000r.), *Przemijanie* - choreografia Elżbieta Szlufik – Pańtak, Grzegorz Pańtak (2003r.), *Prophetie* – choreografia Therry Verger (2005r.), *Bolero* - choreografia Elżbieta Szlufik – Pańtak, Grzegorz Pańtak (2006r.), *Wariacje b-moll* – choreografia Grzegorz Pańtak (2007r.), *Celebration* – choreografia Alain Bernard (2008r.), *Siedem bram Jerozolimy* -choreografia Elżbieta Szlufik – Pańtak, Grzegorz Pańtak (2008r.), *Raj utracony* - choreografia Janina Niesobska (2008 r.) *Sny* – choreografia Jacek Tyski (2009r.), *Turandot* - choreografia Elżbieta Szlufik – Pańtak, Grzegorz Pańtak (2010r.), *Tranzyt Wenus* - choreografia Stacy Boeddeker i Ricky Palomino (2011r.).

Ważnym aspektem działalności artystycznej Pana Grzegorza Pańtaka są płyty DVD. Czternaście wydanych płyt dokumentuje dorobek kandydata w zakresie tańca. Płyty te zawierają spektakle, w których Grzegorz Pańtak występował jako tancerz Kieleckiego Teatru Tańca.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgra Grzegorza Pańtaka *Rozwój umiejętności twórczych choreografa w kontekście realizacji choreograficznej zatytułowanej „Sen Jakuba”* składa się z pisemnej pracy doktorskiej oraz z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym. Premiera spektaklu „Sen Jakuba” odbyła się 28 marca 2014 roku na dużej scenie Kieleckiego Teatru Tańca w Kielcach w wykonaniu

Zespołu artystycznego tego teatru.

Geneza powstania pracy doktorskiej związana była z fascynacją autora twórczością Krzysztofa Pendereckiego, a także z doświadczeniami Grzegorza Pańtaka wynikającymi z udziału w spektaklach opartych na utworach muzycznych znakomitego kompozytora. Grzegorz Pańtak uczestniczył jako tancerz – solista w roli Adama w premierze opery K. Pendereckiego „Raj utracony” zrealizowanej w roku 2008 przez Operę Wrocławską, a także jako tancerz i choreograf w spektaklu „Siedem bram Jerozolimy” zrealizowanym w 2008 roku przez Kielecki Teatr Tańca.

W warstwie dźwiękowej realizacja choreograficzna Grzegorza Pańtaka przedstawiona w przewodzie doktorskim złożona jest z dwuczęściowego wstępu oraz utworu muzycznego K. Pendereckiego „Przebudzenie Jakuba” na orkiestrę symfoniczną. Wstęp obejmuje: obraz pierwszy - fragment rozgrywający się w ciszy i obraz drugi, który oparty zastał na efektach sonorystycznych wygenerowanych przez autora spektaklu. Efekty te zostały zsynchronizowane z opracowanymi wcześniej wykonywanymi przez tancerzy sekwencjami ruchowymi. W opinii Grzegorza Pańtaka powodem stworzenia właśnie takiej warstwy dźwiękowej drugiej części wstępu było dążenie do uzyskania spójności brzmieniowej i stylistycznej całego spektaklu. Choć można przyjąć argumenty choreografa, to trzeba wyraźnie zaznaczyć odmienną proces komponowania warstwy dźwiękowej spektaklu przez obu twórców. Krzysztof Penderecki dążąc do stworzenia doskonałej struktury dźwiękowej podążał w kierunku muzyki absolutnej. W udzielonych wywiadach podkreślał, aby nie przypisywać dziełu „Przebudzenie Jakuba” żadnych cech programowych. Natomiast Grzegorz Pańtak poszukiwał dźwięków, mogących stanowić odzwierciedlenie powstałego wcześniej obrazu ruchowego oraz oddać charakter tańczących postaci, którym choreograf nadał znaczenie *aniołów Bożych*. Według Grzegorza Pańtaka efekty sonorystyczne, których źródłem był głos ludzki: „dają możliwość wydobywania odgłosów będących domniemaną imitacją akustyczną ruchów skrzydeł”. Zatem cele procesu twórczego, jak i rozumienie roli muzyki były zupełnie odrębne dla obu twórców.

Specyfikę oraz założony cel artystyczny zrealizowany w spektaklu „Sen Jakuba” dokumentuje w sposób czytelny pisemna praca doktorska. Pomysł choreograficzny spektaklu wynikał zarówno z literackich, jak i muzycznych założeń dramaturgicznych, także z przyjętych założeń formy ruchowej oraz z zaplanowanego

charakteru współpracy choreografa z wykonawcami. Koncepcja ta okazała się klarowna i komuniatywna, a o jej trafności świadczyły walory artystyczne zrealizowanego projektu.

Przyjęte założenia dramaturgiczne zainspirowane zostały tekstem z Księgi Rodzaju dotyczącym tytułowego snu Jakuba oraz dziełem Krzysztofa Pendereckiego „Przebudzenie Jakuba”. W realizacji spektaklu zauważalne było współwystępowanie znaczeń ruchowych wpływających z Księgi Rodzaju z działaniami przynależnymi językowi tańca. Powstał obraz wyrażający zarówno mistyczny klimat projektu scenicznego, jak i ekspresyjnie wzniosły, wręcz uroczysty charakter dzieła.

Podstawą do budowania scenicznej formy ruchu w spektaklu „Sen Jakuba” było założone przez choreografa ambiwalentne podejście do wykorzystanych technik tańca. Do kategorii *prymitywności*, z którą autor dzieła scenicznego powiązał postać Jakuba, wykorzystał technikę tańca jazzowego i technikę modern. W przedstawieniu pozostałych postaci dążył do osiągnięcia lekkości i płynności ruchu. Posłużył się zatem materiałem ruchowym opartym na technice tańca klasycznego uznając, że ten rodzaj ruchu posiada więcej pierwiastków *szlachetności*. Taka odmienność stylistyczna podkreślała zróżnicowaną ekspresję poszczególnych postaci spektaklu oraz wspomagała realizację przyjętych założeń dramaturgicznych.

Istotna w kontekście podjętego tematu dysertacji okazała się też przyjęta przez doktoranta metoda pracy z zespołem wykonawczym. Proces kształtowania dzieła choreograficznego oparł on na partnerstwie oraz odpowiedzialności całego zespołu. Celem artystów było zbudowanie dobrej komunikacji. Ten sposób pracy przyniósł zdecydowane pozytywne rezultaty w postaci twórczej współpracy prowadzącej do wysokiej jakości wykonań ruchowych nasyconych wrażliwością muzyczną wykonawców.

Szczególnie interesujące są fragmenty pracy pisemnej ukazujące pojmowanie przez choreografa związków muzyki i ruchu. Doktorant podkreślił, że elementy dzieła muzycznego wpływają na sposób rozumienia przez niego muzyki pełniąc jednocześnie istotną rolę w komponowaniu ruchu. Autor poddał analizie wybrane elementy muzyki zwracając uwagę na rolę, jaką odgrywały one w przygotowywanych przez niego projektach choreograficznych. .

Tekst pracy doktorskiej jest przejrzysty i komunikatywny. Autor zadbał o kompletny i spójny logicznie układ konstrukcji pracy. Posługuje się poprawnym

językiem, używa właściwej terminologii, myśli formułuje jasno i czytelnie. Przypisy i cytowania literatury zostały wykonane prawidłowo. Stwierdzam, że pisemna praca doktorska spełnia wymogi formalne i edytorskie.

Konkluzja

Reasumując należy uznać, że praca doktorska mgra Grzegorza Pańtaka *Rozwój umiejętności twórczych choreografa w kontekście realizacji choreograficznej zatytułowanej „Sen Jakuba”* stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny rytmika i taniec. W swojej dysertacji mgr Grzegorz Pańtak wykazując się bogatą wiedzą teoretyczną w sposób rzetelny i wyczerpujący rozwiązał wskazany w tytule problem artystyczny.

Biorąc powyższe pod uwagę wnoszę o przyznanie Grzegorzowi Pańtakowi stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie rytmika i taniec.

Prof. dr hab. Małgorzata Kupsik